

מסורת הש"ס

(א) [מסדהרין גת. גע"ק], (ב) [מיר סב.], ג) [שס], ד) [סדהרין קי.], ה) [נעי מוס' צי. ער. ד"ה ועכשין, פב. דברט ל.ג., ו] [יומא פה: מגילה ז.], ח) מיר לז. כב. סדהרין כה. ערוינן פב. [גדרים יט: כא.], ט) שנועות כו.], י) [גדרים ז: תמורה ג.], יא.) [יומא פה: מגילה א.], ב) [יומא פה: מגילה א.], ג) [ג'ל' אלא לכדרינא אבא], ד) שנת ענ: ביאט פה, ה) [שנת ענ: גע"א], ו) [ויבימות ט.], ז) [גמדינר ה.], ח) [אביבהג], ט) [גלמיוא.], ק) [ווקן כסדהרין כד.], ר) [ג'ל' רבי יוחא צ"מ פה.], ש) [בלחות דרינ' פ' לו אמר ר' יוהשע בעלמא פ"ע"ש],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אחת הפלאה וכו' כמרגמו **לְרִי** יַפְסֹת: (ב) ד"ה שניה לריה לגופה כגון מלאכה זאת שאיט: (ג) תוס' ד"ה דאפי וכו' ודרשין מורה לדור המדבר לל"ל ויתכן גבי נחמק: (ד) באר' לעולם הכא וחדע דהא מציענא מנא וכו' א"כ צריך למיחדס והדרנא כ"י כ"ז וכו' אימא' התם להיא דריא' דלמיר יט' להס חלק לעוה"צ דרש' שבעמי וחזוני צי: (ה) ד"ה לאסוקי וכו' אלא מוקי לה לקדשם דבעריה דאזכר דמכיו האי קרא גבי קדשים וכל נדיב לז שולת וכו' ומשני לה הכי פ' ג' דשנועות וקאמר התם ויגילא מינה וכו' ודתיב ציה כל נדיב לב הביאר וקדשים. כ"ז וצ"ר לפרש האי דקאמר הכא לאסוקי משמואל שמע דקרא דכל נדיב לז יליף א"כ בחולין לאסוקי משמואל דלמיר דאלא שמעמי מניה אלא קדשים:

מוסף רש"י

היתר גדרים פורחין באורי. בעולם, שאין להן מקרא מן התורה על מה שסימנו (נודק סב.). כי יפליא כי יפליא שתי פעמים. אחת בזמיר ואחד בגדרים (ג'ל' בערין). אחת הפלאה לאיסור. שאל נכסל אל המדרש שאלן מן מרבה, ואחת הפלאה להיתר. כשע ב מרטה (שם). באפי משכמי וחזרתי בי. מפני כשני נשבעמי ומתחרט אל (שםהרין) קי.). לעולם אין אחד מהם נזיר. שיש ויטיבן ואחד עזר, אל ואמר פלוגי העובר בין הוא חס אומר חט מיר, ואמר אחד הריני מיר אל כמותו הוא השגני מיר, ומכריז אומר הריני מיר אל כמותו הוא שאינו מיר, ויטנים מתכווים למירות, ומנאל כלת מהם, ואמר ר' ערסון אין אחד מן מיר, שעל ספק אחד דבריו תחילה איסור והפלאה, דכי יפליא חטי יפסן משמע (שםהרין כה). דלאס פמה דעמייהו משע' נמש' לשל מירות אלא תלו מירותו בזה שאל כנגדן ולא היה פיו ולגי שון לכי אין אחד הסם מיר (גדרים כא.). שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה. דנטינן כשע' שער שיהא יודע אי הוה מיר (גדרים יט.). שיהא נזיר מפורש על הדיאל בזה תמורת ספק אי מיר אומר אלא כנגדו (שורבין פב.). צריך שיוציא בשפתיו. ואם לא הוציאה בשפתיו אינו נשבעה (שםבועות כו.). המשך בעמוד הבא.

יפליא ב' פעמים אחת הפלאה לאיסור ואחת הפלאה להיתר ר' יהושע אומר מהכא אשר נשבעתי באפי וחזרתי ש"מ שיש היתר לשבועות כ' ודחינן להני כולהו דלמא ההפלאה היחידה הא תנאי דתניא ר' יהודה אומר משום ר"ט אין אחד מהן נזיר. לפי שלא נתנה נזירות אלא להפלאה כדכתיב (שמות ח) והפליתי ביום ההוא. כלומר דבר הדיוע בודאי ובבירור כך תהיה ההפלאה שמתחייב בה הוא ור' יהושע נמי דלמא לחזוקה לשבועה קאמר אשר נשבעתי באפי מרוב הכנס שהכעיסוני יחרה אפי בהן ואינו להקל בדרך חרטה. והא דר' יצחק נמי אפקוה מכל נדיב לב דאלמא הדבר תלוי בלב וכל דבר שאינו בכוח לב כמי שאינו הוא. דלמא האי קרא לכדשמואל הוא דאחא דאמר גמר בלבו צריך להוציא בשפתיו שאע"פ שכל המצות תלויות בהסכמת לב כדכתיב למען תפוש את ישראל בלבם. שבועה ואיסור אינו תלויה אלא במבטא שפתיים. והא דחנניה בן אחי ר' יהושע דדייק מנשבעתי ואקימה. מכלל שיש דרך שלא לקיים דלמא כדבר גידל אמר רב ולהודיע כי הנשבע לקיים מצוה שבועה חלה עליו שנאמר נשבעתי ואקימה לשמור משפטי צדקך. מכלל שיש שבועה אחרת שאינו חייב לקיימה כגון הנשבע לבטל את המצוה. אבל הא דאמר שמואל לא יחל דבריו. ודייק מכדי תביב ככל היוצא מפיו יעשה הזה ליה למכתב ולא יעבור דבריו. לא יחל דבריו למא לי אלא ללמד שכגון זה יש לו חילול והוא לא יחל לעצמו. אבל אחרים מחילין לו. האי מלתא דשמואל לית בה פוסא. וריבנא דהוא בתרא הודה לוא דשמואל: **יְרוּשְׁלַמִּי** רבי מנימיה לרב להתיר גדרים ולראות כתמים ולדון יחודי מן דמך ר' בעא מר"ג בריה למנוייה נמי בראיית מומי בבורות. א"ל איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא ואצ"ג דמנעין זקנים לדברים יחידים והוא שיהא ראוי לכל הדברים כהדא ריב"ל מני לתלמידיו. והוה מצטער על חד דהוה ולא הוה יכול מפנותיה וימנייה לדברים יחידים. כלומר לשאר דברים דגמיר להו הוא אמרה הראוי לכל

ברלון. אסרה על צעלה: **אשם כהן**. אפילו בלזונם אסורה לצעלה

בכתובות (דף נא: ט:) והיא לא נתפשה^(ט) אסורה הא נתפשה מותרת ואי זו זו אשת ישראל ומדכתיב היא מיעוטה הוי לומר יש לך אחרת

שאע"פ שנתפשה אסורה ואי זו זו אשת כהן: **וליואל ונצא אין שלום**.

מקרא הוא בזכריה ודרשוהו כאל ליואל מן התורה וכל לו לדברים אחרים: **שיואל אדם מדבר הלכה לדבר מקרא שוב אין לו שלום**. שאין הוראה מדבר מקרא מהמשה מפרשה סמימת התורה: **מתלמוד למשנה**. אם שמש את החכמים שהן מוקדקין ליתן טעם משניות להבין המשניות הסותרות זו את זו ולמנוא טעם לפטור ולחובה לאיסור ולהיתר שזמשה זו קרוי תלמוד ואם יאל מהן ונתן עסקו לגירסת המשניות שז אין לו שלום בדבר הוראה שאין הוראה נכונה בדבר משנה שמה משניות יש שאין דבריהן מכווין ותירוצם בני הש"ס הכא במאי עסקינן חסורי מחסרה הא מני רבי פלוני היא ואין הלכה כמותו: **אפילו מש"ס לש"ס**. מש"ס ירושלמי לש"ס צבלי (דף כד.) במחשכים הושעני כמתי עולם^(פ) זו הש"ס של צבלי: **בתנאי** **היתר נדרים פורחים כלויר**. התרת נדרים שאמרו חכמים שהחכם מתיר את הנדר מעט רמז יש במקרא ואין על מה לסמוך אלא שכן מסור לחכמים בתורה שצנעל פה: **הלכות שם וזכר הלכות שהן תלויות ברמז** מקרא מועט: **כהרין פסולים**. בשערת ראש: **והעצודות**. הלכות עצודת קרבן: **והערייות**. ערוה: **הן הן גופי טורה**. בגמרא^(ד) פריך אטו הךנ ללו גופי תורה נינהו: **גב' כי יפליא שפי פעמים**. אחד בערכין ואחד דמיר כי יפליא נדר בערכין כי יפליא לנדר נדר מיר: **אחת הפלאה לאיסור**. כוליה הפלאה לשון פירוש כתרומתו (א) ארי פירש ולמה כתב הפלאה בשניה^(א) אחת כשפירש וגדר ואסר ענמו בנדר ואחת שחזר ומפרש לפני החכם ואומר כן נדרכי ולדעת כן נדרכי אכל לדעת כן לא נדרכי והרי הוא צא לידי חרטה ומתוך כך צא לידי היתר: **נשבעמי** **באפי**. מדקאמר בצאפי משמע יכול אני לישאל עליו לפי שמחמת אפי ולא מדעת מיושבת נשבעמי. יש ללמוד מכאן שהמואל פתח לנדרו לאחר לא לדעת כן נדרכי שיקרי דבר זה שאני רואה הצא לי ע"י נדרי מתירין לו: **כל נדיב לזו הביאו**. אם עודנו לזו נדרכי עליו יצילו ואם מתחרט ימירו לו: **נשבעמי ואקימה לשמור משפטי צדקך**. מדקאמר ואקימה מכלל דאם רצה שלא לקיים מתירין לו: **אי מדרכי אליעזר**. דדריש

הפלאה יתירתא: **דלמא**. לכדרינא ערפון אחא: **אין אחד מהן נויר**. צ' שהיו יושבין וכל אחד לפנייהם ואמר אחד הריני מיר שזה הצא אכלנו מיר הוא וחברו אומר הריני מיר שאינו מיר ולכסוף נמאל כחמד מהן אין אחד מהן מיר לפי שלא ניתנה נזירות להיות מיר בתלייה ובספק אלא בהפלאה ודאית מפורשת: **גמר צלזו**. שבעה או נדר או הקדש: **שנשבעין לקיים המלוה**. כלומר מלוה שיהא אדם נשבע לקיים מלוה ויודרו לקיימה: **פנלנשא**. גרעין אחד של פפלי: **מיפנא כסינן**. טובא אזהרות כמתי צבצב מאי מקרא מועט דקאמר מתניתין: **לא לניכא כו'**. דבר זה וכיואל זו רמז מועט יש לו ללמוד מן התורה: **חופר גומא**. צונה בנין הוא ואם אינו צריך לה אלא ליעול את העפר אף על פי שהבנין בנוי אינו חייב משום צונה: **שאינה לריכה לגופה**. כגון (ט) זה שאינו צריך לבנין זה. ורבי שמעון אמר מילתיה גבי מוילא את המת צמטה לקוצרו צבצב (שע דף ג.) וקאמר רבי שמעון פטור על הוצאה זו שברצונו לא היתה צאה אליו ולא היה צריך לה: **אפילו סימא לר'** יהודה. דפליג עליה מודה צחק גומא דאלו התם הקוצר את המת מתקן הוא והאי חופר גומא מקלקל הוא את חלצו: **ומאי כהרין**. דקאמר במתניתין דמשמע שיש קלט רמז מן התורה ללמד זה ומזה הרמז:

הכל חיובין פרק ראשון חגיגה

אפילו מש"ס לש"ס. מש"ס ירושלמי לש"ס צבלי כדפירש רש"י ^(פ) וכן אמר צירושלמי במחשכים הושעני כמתי עולם אלו ש"ס הצבלי וכן ^(ד) (רב כהנא) דהוה צייס דלישתכח מיניה ש"ס הצבלי ומיהו אפילו איפכא י"ל והכי פירושו שפירש מזה ועדיין לא הבין בזה שמתוך כך לא יעלה צידו הלכה צרורה: **דלמא כרבי יהודה**. משמע דחשיב ליה פירכא מה שמנריך הכתוב לדרשה אחריתי ואילו צפ"ק דמגילה (דף ז. א.) גבי אסתר ברזח הקדש נאמרה קאמר שמואל משום דכתיב קיימו וקצלו קיימו למעלה מה שקצלו למטה וקאמר הש"ס דלית ליה פירכא ואילו צבצב צפ' ר' עקיבא (דף פח. פס.) דרשין מיניה קיימו מה שקצלו כזכר דקצלו התורה בזיון ציימי לחשושוע ואמר הר"י דלאו קושיא היא דהתם מפיק לה מדשני לה צדוניה דליכתוב קיימו וקיימו לו קצלו וקצלו אלא ודאי תרתי שמע מינה: **באפי נשבעתי ולא הדרנא בי**. והקשה הר"ר אלחנן דעל כרחק קרא צבתי מידרש מדכתיב שנבעמי בצאפי אס יצואון אל מנוחמי ודרשין מינה (א) גבי דור המדבר שלא צאו לארץ ומידן לו הר"י דהאי קרא לאו צביאת ארץ משמעני אלא צחלק לעולם הצא (י) ומנינו תנא ^(ז) דלמך צחלק (פסהרין דף קי:) דור המדבר יש להס חלק לעוה"צ א"כ איכא למידרש והדרנא צי:

לאפוקי מדשמואל דאמר שמואל גמר בלבו צריך שיוציא בשפתיו. לזו משום דלית ליה לשמואל גמר צלזו דלא קרא כתיב צחלק מוקי לקדשים (ט) (שהצילו) צעורה הוא דכתיב האי קרא וגבי קדשים כתיב וכל נדיב לז עולות (דה"צ כט) ושמואל מודה לה שפיר ומקמי מינה לשמואל מהאי קרא ומשני לה פרק ג' דשבעות (דף כו: וסס) וכי תימלא יליף מינה משום דהוה ליה תרומה ר"ל תרומת מלאכת המשכן כתיב ציה כל נדיב לזו וקדשים שני כמוציס הצאין כחמד ואין מלמדים: **לרביים מצות**. דנריך להזכיר שם שמים כדי לזרזי נפשיה: **לשמואל לית ליה פירכא**. והא דדרשין פ"צ דגדרים (דף נט:) אכל מיתל הוא מפלי שמים התם מדבריו נפקי ליה: **לכדרכי אבא**. ה"ה לשאר מקלקלים דפטורין הוה מצי למימר אלא רבועא קמ"ל דאע"ג דנריך לעפר מיפטר כיון דלא צריך לגומא:

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת

מלאכת